

«Бекітемін»
Мектеп директоры:

Л.Ш.Урекешова

«21» 08 2023 ж

Урекешова

Келісемін: *Алып*
Директордың тәрбие ісі жөніндегі
орынбасары А.А Мустафина

«23» 08 2023 ж

«Вокал» үйірмесінің бағдарламасы

Құрастырған: Утебасов А.Е.
2023-2024 оқу жылы
Түсінік хат

Ән айтуды үйретудің басты мақсат-әнді дұрыс айту үшін алдымен оның орындалу әдіс-тәсілін, ережелерін білу қажет. Балалар ән айту үшін ең қалай тыныс алу керектігін үйреніп, дыбысты шығару үшін оны қалай пайдалануға болатынын бөліп ажыратқан жөн. Адам денесіндегі тыныстық ауа легін жинайтын мүше-өкпе. Сол өкпеден жиналған ауаны үн шығаратын көмей арқылы ән айту дыбыстарында музыкалық сөз тізбегіне /фраза/ лайықтап шығарады. Әрбір сөз сөз тізбегіне байланысты әнші жаңадан тыныс алып отырады. Ән айтқанда көмейден шыққан дыбыс тыныс жолдары- жұтқыншақ, ауыз қуысы, кеуде бас кеңірсек дыбыс тербелістерін жасаушы/ резенаторлар/ дене мүшелері арқылы күшейіп естіледі. Яғни, дұрыс тыныс алу әншілік өнердегі басты алғы шарттардың бірі. Дұрыс тыныс алу мен оны тиісті сөз тізбегіне шақтап пайдалану дыбыстың да, сөздің де әрі айқын, әрі екпінді шығуының кепілі.

Әнші денесін болбыр ұстап тұрмаса шығарушы дене мүшелерінің қызметі төмендейді. Сөйтіп, ән дәрежесінде шықпайды. Сондықтан да, ән салғанда дене мүшелерін дұрыс ұстау ән айту ережелерін сақтау керек. Әншінің міндеті-сол тыныс үшін ішкі тартқан ауаны әннің ұзақтығымен мәнеріне сәйкес мөлшермен өлшеп шығару. Мұндайда, есте сақтайтын тағы біршарт музыкалық сөз тізбегінің ырғақтық екпініне қарай жұмсалатын тыныстық ауа әртүрлі аз не көп мөлшерде біртіндеп өлшеммен жұмсалуы қажет. Балалар үшін үйірме алдында бөлмені тазартып, желдетіп алу керек. Әнші болу үшін әр бала өзінің бойындағы табиғи әншілік қабілеті бар-жоғын ескерген дұрыс. Ал, жалпы әншілік өнердің кім-кәімге де артықтығы

Вокал үйірмесінің» мақсаттары мен міндеттері

Мақсаты:

- **Аспаатық шығарманың сипаты мен көркемдік құралдарын анықтай білуге;**
- **Баланы әсемдік әлеміне дыбыс арқылы жетелей отырып, сұлулық, ізгілік, адамгершілік қасиеттерні бойына сіңіруді, қоршаған дүниенің шындығын көркем құралдар арқылы түсіндіру.**
- **Жеке тұлғаның рухани мәнін ашу, шығармашылық өнер негізінде шығармашылық жағынан дамыту;**
- **Оқушыларды музыкалық мәдениетін озық үлгілерімен таныстыру;**
- **Оқушыларды әлемдік музыкалық композиторлардың және ҚР-ның белгілі композиторлардың әндерімен таныстыру;**
- **Музыкалық шығармалармен тек мектептегі сабақта ғана танысып қоймай оларды теледидардын, радио хабардан, концерттерден де тыңдап жанрларды ажырата білуге;**
- **Ұнаған шығарманы есте сақтап дәптерлеріне оның атын композиторының орындаушысының аты-жөнін жазып, оны басқа орындаушылармен салыстырып, орындаушылық ерекшеліктерін тажырту;**
- **Кітаптармен басылымдардан музыка композитор орындаушылар жөнінде мәліметтерді оқи жүру;**
- **Ән айту ережелерін үйрену;**
- **Әннің мазмұнын түсініп орындалу және де оны көрерменге жеткізе білуге үйрену;**

Міндеттері:

- әншілік өнердің даму тарихымен, кәсіби және халық ауыз шығармашылық тәстүрлерімен, оның көп түрлі құрамымен танысу;**
- оқушыларға ән айту ережелерімен және сахна мәдениетінің қыр-сырларын тереңдете үйрету;**
- кәсіби музыканың ерекшеліктерін ажырата білу біліктерін дамыту;**
- музыкасауатты негізімен қаруландыру;**
- музыканы тыңдау,**
- үйренген музыкалық шығармалардың авторларымен таныстырып, қандай жанр түрлерінен жататынын анықтай білуге;**
- оқушыларды жеке және хормен қосылып ән айтуға үйрету;**
- әртүрлі құралдардың дыбыс үніндегі дыбыс бояуын ажырата білу біліктілігіне үйрету;**
- орындаушылық машығын тәрбиелеу, музыкалық жан-жақтығын кеңейту;**
- сауаттылығын дамыту;**
- вокалды хор дағдысын қалыптастыруға жағдай жасау;**
- екі дауысты ән айту үшін өзінің тобында айтылатын әуенді жақсы білу;**
- оқушылар бір топтың әуенін, ал мұғалім екінші топтың әуенін орындаса, әуендегі дыбыстардың нотадағы қозғалысын бақылауға тырысу;**
- оқушылар әнді екі дауыста ән айту дұрыс орындаса, өз әуенінің басқа топтағы әуенді тыңдау;**
- оқушылар мұғалімнің көмегінсіз әнді екі дауыста орындаса, ән үйретіліп болды деген сөз;**

Ұсынылатын шығармалар

Қазақтың ән-музыка өнерінде балаларға арналған шығармалардың орны айрықша білуі тиіс. Кеңес заманында балаларға арналған әндер бірқалыпты жақсы дамып, балалардың музыкалық-эстетикалық әталғамына сай кең өріс алғанын жоққа шығара алмаймыз. Алайда, қазақ балаларына арналған әндердің көп болғандығы көңілімізді көншітпейтіндігі рас. Әсіресе, еліміз егемендік алағннан кейінгі жылдары балалар әдебиетінің бәсең тартуы секілді, балаларға арналып жазылған әндер некен –саяқ ұшырасатынын қазіргі өнер адамдары жақсы біледі.

Кең байтақ Қазақстанның түкпір-түкпірінде балалар әнін жазатын шығармашылық адамдар яғни, сазгерлер көріне бастады.

Сонымен қатар, балалардың шығармашылығына үміт болған қазақтың әндері мен тұрмыс салт жырларын «Бесік жыры» , «Жар-жар» Т.б. қолдануға болады.

Әрдайым жас балдырған балалардың жас ерекшелігіне, таным-түсінігіне, эстетикалық талғамына сай ән таңдай білу қажет.

Баланың тіліне жеңіл, оңай орамда, лирикалық сазға негізделген патриоттық рухтағы әндер әрқашанда репетуарда болуға міндетті.

Бұл әндер жас жеткіншектерді өз Отанын сүйуге, аялап әсемдігін сезінуге үйретеді.

2-4 сынып вокал

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өткізілетін күні
1	Оқушылармен танысу. Ән айту ережелерімен танысу.	1	01.09
2	Дыбыстарды дұрыс дыбыстау	1	08.09
3	«Шаршама» ұстаз» әні	1	15.09
4	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	22.09
5	«Ұстазым менің ұстазым» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	29.09
6	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	06.10
7	«Қазақстаным егемен елім» әні	1	13.10
8	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау	1	20.10
9	«Жаса, Қазақстан»	1	27.10
10	«Біз бақытты баламыз» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	10.11
11	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	17.11
12	««Арманға сенемін»» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	24.11
13	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	01.12
14	«Қазақтай ел қайда» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	08.12
15	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	15.12
16	«Жаңа жыл» Дәрібаевтар ансамблі Дыбыстарды таза әндету	1	22.12
17	Вокалдық жаттығулар	1	12.01

18	«Сүйінші балалар»	1	19.01
19	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	26.01
20	«Елім»әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	02.02
21	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	09.02
22	«Қос бәйтерек» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	16.02
23	«Ай дидарлы анашым» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	23.02
24	«Ана туралы жыр» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	01.03
25	«Наурыз айы» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	15.03
26	«Наурыз» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	15.03
27	«Көктем» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	06.04
28	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.	1	12.04
29	«Саржайлау» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	19.04
30	«Әрқашан күн сөнбесін» әнінің әуенімен, үш тілде сөзімен танысу.	1	26.04
31	«Жеңіс туы желбіреп» Б.Бейсенова	1	03.05
32	«Мерекем» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	10.05
33	Соңғы қоңырау	1	17.05
34	Өткен әндерді қайталау.	1	24.05
		34 сағат	

5-10 сынып вокал

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Өткізілетін күні
1	Оқушылармен танысу. Ән айту ережелерімен танысу.	1	01.09
2	Дыбыстарды дұрыс дыбыстау	1	08.09
3	«Ұстазым» әні А. Дүйсен әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	15.09
4	«Қазағымның ұл-қыздары » әні әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	22.09
5	«Ұстазым менің ұстазым» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	29.09
6	«Туған жер» Р. Гайсин Әнді әуезді орындау. Тарихымен танысу.	1	06.10
7	«Атамекен» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	13.10
8	«Жаңа ғасырдағы Қазақстан» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	20.10
9	«Жаса, қазағым!» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	27.10
10	Әнді әуезді ,дауысты дыбыстарға бөліп орындау.Тарихын білу.	1	10.11
11	««Қазақтай ел қайда»» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	17.11
12	Әнді әуезді, тынысқа салып орындау.	1	24.11
13	«Ақ бұлақ» әннің әуенімен, сөзімен танысу.	1	01.12
14	«Құтты ұям» әні Әнді әуезді, әуенге ырғалып орындау.	1	08.12
15	«Жаңа жыл» Дәрібаевтар ансамблі» әннің әуенімен, сөзімен танысу.	1	15.12
16	«Қош келдің жаңа жыл»	1	22.12
17	Вокалдық жаттығулар	1	12.01
18	Әнді әуезді, тынысқа салып орындау.	1	19.01

19	«Әнші болғым келеді» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	26.01
20	«Өнерге ғашық баламын» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.	1	02.02
21	«Мен өнерлі баламын» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		09.02
22	Әнді әуезді, тынысқа салып орындау.		16.02
23	«Қысмет» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		23.02
24	«Анашым» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		01.03
25	«Наурыз - думан» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		15.03
26	«Қазақ осы» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		15.03
27	«Қош келдің көктем» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		06.04
28	«Мен жұлдыз боламын» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		12.04
29	Әнді әуезді, тынысқа салып орындау.		19.04
30	«Талаптанып өнерге біз» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		26.04
31	«Әлия» С. Бәйтереков әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		03.05
32	«Балдаурен» әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		10.05
33	«Ең соңғы қоңырау» Б.Бейсенова әнінің әуенімен, сөзімен танысу.		17.05
34	Өткен әндерді қайталау.		24.05
		34 сағат	

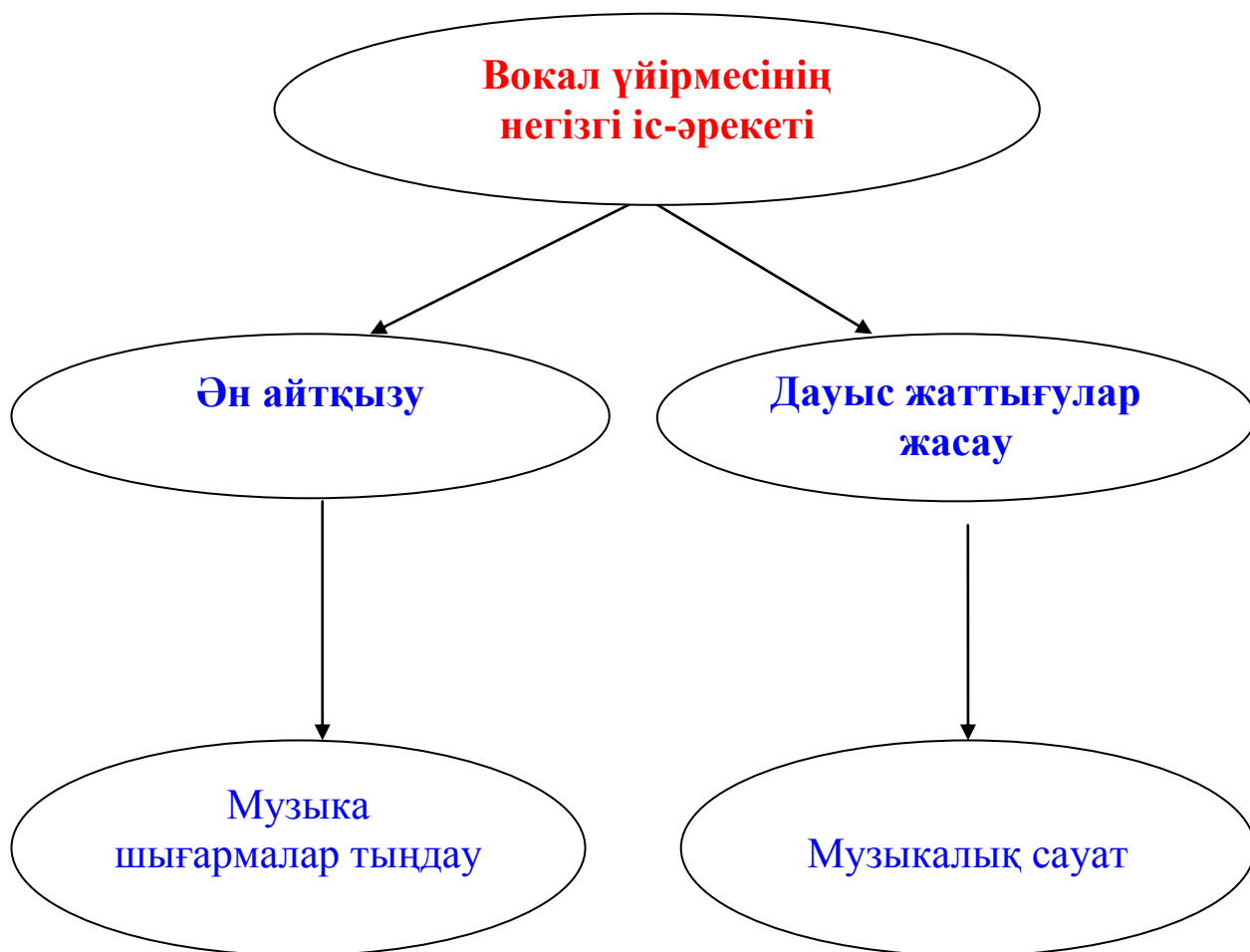
Пәнді меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар

«Вокал» үйірменің талабы оқушыға алған біліміне сай ән таңдауға, туған елінің өркендеуіне үлесін қоса алатын тұлға болып тәрбиелеу.

- Қазақ елінің әдет-ғұрып, салт-дәстүрін қастерлеуге:
- Теориялық білімін өмірде пайдалана алады
- Интеллектуалды деңгейін өсуіне әсер етеді
- Өз өнерін жан-жақты көрсете алады
- Ұлкен сахнада өз бетінше ән айта алады

Вокал үйірмесіне қатысатын оқушылар тізімі

№	Оқушылар тізімі	Сыныбы
1	Искаиров Али	2-а
2	Байтұрсын Айым	2-а
3	Марал Кәусар	2-б
4	Сарсенгали Хадиджа	2-в
5	Амангалиева Айсана	2-в
6	Амангали Альфинур	2-в
7	Нысанбай Саида	2-в
8	Сандығалиева Айханым	2-в
9	Умирбай Нұрислам	3-а
10	Уәли Сезім	3-ә
11	Нұрылхан Ислам	3-б
12	Бимұратова Аяжан	3-в
13	Сокурова Сыйлыару	4-ә
14	Сәубет Нұрғали	5-а
15	Уәли Ақбота	5-б
16	Жадрасинова Аңсаған	6-а
17	Қуандықова Маржан	6-б
18	Амангелдіқызы Аружан	7-а
19	Муканова Жанерке	10-б
20		

**Вокал үйірмесінің
қосалқы іс-әрекеттері**

**Музыкалық ырғақты
қимылдар**

**Балалар музыкалық
аспаптар**

**Музыкалық
дидактикалық ойындар**

